P O U F N Y Nr. 75. W E W N E T R Z N Y

Biuletyn RADIOWY Oddzialu PAT w Jerozolimie z 8.5.43. Str.1.

K U J B Y S Z E W w j. POLSKIM
(7.5.1943. godz.: 22,15 i 24,00)

Oswiadczenie zastepcy komisarza ludowego spr. zagr. towarzysza WYSZYNSKIEGO zlozone w Moskwie dnia 6. maja 1943.r. przed przed=stawicielami prasy angielskiej i amerykanskiej.

Wobec tego, ze ze strony niektorych przedstawicieli prasy angiel=skiej i amreykanskiej wplynely zapytania natemat stosunkow sowiec=ko polskich, z polecenia komisarza ludowego spr. zagr. uwazam za potrzebne zaznajomienie panow z niektorymi faktami i okolicznos=ciami tej sprawy.

Jest to tym bardziej konieczne, ze obecny Rzad Polski pod wply=wem niektorych prohitlerowskich elementow dzialajacych w jego lonie uprawiajac dzialalnosc antyradziecka przy pomocy prasy rzado=wej i radia rozpowszechnial liczne klmaliwe oswiadczenia o stosun=kach polsko sowieckich, czem spowodowal zerwanie przez rzad rad=dziecki tych stosunkow. A prasa polska w dalszym ciagu czyni dal=sze klamliwe napasci . przytem zawsze i wszedzie wykorzystuje nieswiadomosc niektorych sfer spoleczen=stwa polskiego co do rzeczywistych faktow dotyczacych tych sto=sunkow.

1/ O polskich formacjach wojskowych stworzonych w ZSRR.

Po zawarciu ukladu z rzadem polskim 30 lipca 1941. przystapio=no do tworzenia armii polskiej na terenie ZSRR zgodnie z zawarta umowa wojskowa pomiedzy dowodztwem armii radzieckiej i dow. armii polskiej 14 sierpnia 1941.r. Wtedy, na podstawie umowy miedzy dowodztwami radzieckiem i polskiem ustalono liczebnosc armii pol=skiej na 30.000 ludzi, przczem zgodnie z propozycja gen. Andersa uznano za celowe, by utworzone dywizje kierowac na front radziec=ko niemiecki w miare ich gotowosci bojowej. Rzad radziecki i ra=dzieckie wladze wojskowe wspoldzialay w tworzeniu armii polskiej i w najszybszym ich wyekwipowaniu oraz zupelnie zrownaly z zao=patrzeniem ... oddzialow armii czerwonej, znajdujacych sie w stanie formowania.

Biuletyn RADIOWY Oddziału PAT w Jerozolimie z 8.8.43. Str.1.

K U J B Y S Z E W w j. POLSKIM
(7.8.1943. godz. 22,15 i 24,00)

...

Oświadczenie zastępcy Komisarza Ludowego spr. zagr. [illegible] WYSZYŃSKIEGO złożone w Moskwie dnia 6. [illegible] 1943r. [illegible] skierowanej przez [illegible] i [illegible].

Wobec tego, że ze strony niektórych przedstawicieli prasy angielskiej i amerykańskiej wypłynęły zapytania natomiast stosunków sowiecko-polskich, z polecenia Komisarza Ludowego spr. zagr. uważam za potrzebne zaznajomienie prasy z niektórymi faktami i okolicznościami tej sprawy.
Jest to tym bardziej konieczne, że obecny Rząd Polski pod wpływem niektórych prohitlerowskich elementów działających w jego łonie uprawiając działalność antyradziecką przy pomocy prasy polskiej i radio rozpowszechniał liczne kłamliwe oświadczenia o stosunkach polsko sowieckich, czem spowodował zerwanie przez Rząd radziecki tych stosunków. A prasa polska w dalszym ciągu daleko [illegible] przytem zawsze i wszędzie wykorzystuje nieświadomość niektórych sfer społeczeństwa polskiego co do rzeczywistych faktów dotyczących tych stosunków.

1/ O polskich formacjach wojskowych stworzonych w ZSRR.

Po zawarciu układu z rządem polskim 30 lipca 1941. przystąpiono do tworzenia armii polskiej na terenie ZSRR zgodnie z zawartą umową wojskową pomiędzy dowództwem armii radzieckiej i dow. armii polskiej 14 sierpnia 1941r. Kiedy, na podstawie umowy między dowództwem radzieckim i polskim ustalono liczebność armii polskiej na 30.000 ludzi, przedem zgodnie z przepisami tego układu zamierzano, by utworzone dywizje skierowano na front radziecko-niemiecki w miarę ich gotowości bojowej. Rząd radziecki i radzieckie władze wojskowe współdziałały w tworzeniu armii polskiej i w najszybszym jej wyekwipowaniu oraz zupełnie zrównały z zaopatrzeniem i oddziałów armii czerwonej, [illegible] walczących ale w stanie formowania.

(c.d. Kujbyszewa w j. polskim - oswiadczenia Wyszynskiego)

Celem sfinansowania wydatkow zwiazanych z formowaniem sie tych oddzialow rzad radziecki udzieli rzadowi polskiemu pozyczki bezpro centowej, ktora nastepnie po 1. stycznia 1942.r. podwyzszyl do 300 miljonow rb. Oprocz tych sum rzad radziecki wydal sume 15. miljonow bezzwrotnych zapomog dla korpusu oficerskiego powstaja= cych polskich formacyj wojskowych.

Trzeba zaznaczyc, ze wbrew ustalonej poprzednio cyfrze na 30. tysiecy, dnia 25.10.1941.r. armia polska liczyla juz 41.561 ludzi, w tym 2.630 oficerow.

Rzad radziecki zyczliwie ustosunkowal sie do propozycji rzadu polskiego uczynionej przez gen. Sikorskiego w kierunku dalszego podwyzszenia kontyngentu do 96.000. Wskutek tej decyzji armia pol= ska miala liczyc 6 dywizyj, a ponadto f rM stan li czebny szkol i innych formacyj posilkowych zostal podwyzszony z 3.000 na 30.000 ludzi. Zgodnie z zyczeniem rzadu polskiego cala armie przeniesiono do poludniowych rejonow ZSRR, co podyktowane bylo wa= runkami klimatycznymi. Utworzono tam obozy, sztaby, szkoly i inst.sanit. Mimo trudnych warunkow okresu wojen. w lutym 1942. pol.formacje wojsk. byl juz zorganizowane a w sklad ich wchodzilo 73.415 ludzi. Jednak wbrew zapowiedziom dowodztwa pol. ze jest zdecydowane mozliwie jak najpredzej wyprowadzic oddzialy do walki, terminy stale odraczano. Z poczatku ustalo no termin gotowosci na 1.10.1941., ptzyczem dowodztwo pol. oswiadczylo, ze uwaza za celowe kierowanie na front dywizje w miare ich formowania. Mimo opoznien, jezeli nie 1.10.41. - to pozniej istnialy mozliwosci wyslania oddzialow tych na front. Uklad nie byl wykonany a dowodztwo pol. ani razu nie postawilo sprawy skierowania gotowych oddzialow na front. Rzad ra= dziecki nie uwazal za mozliwe przynaglac rzad pol. w tej sprawie.

Mimo wszystko, po 5 miesiacach, rzad radz. w lutym 1942. zaintereso= wal sie, kiedy dywizje pol. zaczna walczyc z Hitlerem. Chodzilo o wyslan nie 5 dywizji, przyczem rzad radz. opieral sie umowie wojsk. z 14.8.41. ktorej pkt.7. mowi o wyslaniu armii po osiagnieciu pelnej gotowosci, w formacjach nie mniejszych od dywizji, ktore beda uzyte zgodnie z planami oper. nacz.dowodztwa [illegible] armii czerw. Mimo to gen. Anders nie wyslal ani jednej dywizji, chociaz na innych frontach polacy walczyli nawet bry gadami. Gen. Anders przyrzekl, ze armia bedzie gotowa na 1.6.1942. jak wiadomo jednak w tym terminie ani pozniej dowodztwo pol. ani rzad pol. nie wykazali gotowosci skierowania armii pol. na operacje bojowe. Nawet rzad pol. odmowil formalnie, motywujac, ze uzycie poszczegolnych dywizji r nam nie da. (depesza gen. Sikorskiego z 7.2.1942.)

Tymczasem zmniejszyl sie dowoz zywnosci do ZSRR w zwiazku z wojna na Pacyfiku. Nastapila redukcja racyj zywnosci dla oddzialow niewalczacych na rzecz armii [illegible] na froncie, Poniewaz dowodztwo pol. nie wykazalo zadnyc checi skierowania oddzialow na operacje bojowe, rzad radziecki musial traktowac te formacje jako niewalczace i powzial decyzje zredukowania racyj zywnosci dla oddzialow pol., jako niewalczacych. Wskutek tego [illegible] 1942. rzad radz. zredukowal racje zywnosci do 44.000 i wyrazil zgode na wyewakuowanie do Persii oddzialow pozostajacych ponad okreslonym kontyn gentem 44.000 ludzi.

(c.d. KUJBYSZEWA w j.polskim - oswiadczenia Wyszynskiego)

W marcu 1942 r. z ZSRR wyjechało 44.4888 wojskowych a wraz z nimi pozwolono na wyjazd 12.455 członkow rodzin wojskowych. Rząd Polski odmawiając skierowania swej armii na front radziecko-niemiecki domagał się jednoczesnie od rządu radzieckiego zgody na przeprowadzenie dodatkowego poboru do Armii Polskiej. Rownoczesnie Rząd Polski zwrocił się do rządu radzieckiego notą z 10 czerwca 1942 r., w ktorej proponował takie uzycie Armii Polskiej, ktore nie oznaczało nic innego, jak niewysłanie jej na front.

W odpowiedzi rząd radziecki podkreslił, iz rząd Polski wbrew przyrzeczeniom nie wypełnił powziętych zobowiązan i wobec tego nie moze zezwolic na przeprowadzenie dalszego poboru do Armii Polskiej na terenie ZSRR. I wtedy stanęła sprawa całkowitej ewakuacji Armii Polskiej z Rosji na Bliski Wschod. W sierpniu 1942 r. nastąpiła dodatkowa ewakuacja, ktora objęła 41 tysiące zołnierzy polskich. W ten sposob sprawa udziału formacyj polskich [illegible] na froncie radziecko-niemieckim została przez Rząd Polski zdjęta z porządku dziennego. W ten sposob Rząd Polski rozstrzygnął tę sprawę w sensie negatywnym wbrew uroczystemu oswiadczeniu, że wojska R.P. będą prowadziły wojnę przeciwko zbrojom niemieckim ramię przy ramieniu z wojskami radzieckimi. Przy drugiej ewakuacji zwrocono się z prosbą do rządu radzieckiego o zezwolenie na ewakuację 20-15 tysięcy rodzin wojskowych. Rząd radziecki zgodził się nato i w dniu 11 listopada 1942 roku wyewakuowano 25.301 członkow rodzin. Ogołem zatem jeszcze w roku 1942 r. procz 75.491 wojskowych opusciło ZSRR 37.756 członkow ich rodzin. W ostatnich czasach Ambasador Polski Pan Romer postawił sprawę dodatkowego wyjazdu 110 tysięcy członkow rodzin wojskowych, ktorzy nie zdązyli przybyc poprzednio na punkty zborne ewakuacji. Rząd radziecki załatwił tę sprawę pozytywnie. Poza tym zadnych innych propozycji w sprawie ewakuacji ani Rząd Polski ani Ambasada Polska nie składały rządowi radzieckiemu. Wszystkie twierdzenia jakoby władze radzieckie czyniły przeszkody w wyjezdzie obywateli polskich, ktorych liczba jest w rzeczywistosci niewielka są kłamliwe. Wszystko wyzej powiedziane swiadczy o tym, że ze strony rządu radzieckiego podjęte zostało wszystko, by biegowi stosunkow radziecko-polskich nadac własciwy kierunek. Układ z 31 lipca 1941 i deklaracja wspolna z 4.XII.41 r. postawiły przed rządami radzieckim i polskim zupełnie jasne zadanie: połączenie wysiłkow narodow radzieckiego i polskiego do wspolnej walki i utworzenia natchnioną tą wielką ideą Armii Polskiej oraz umozliwienia jej walki ramię przy ramieniu z armią radziecką o wielkosc i niepodległosc swojej ojczyzny. Rząd radziecki wszystko uczynił, co było niezbędne do wykonania tego zadania.

Rząd Polski poszedł inną drogą, odmowił uzycia swej armii i uchylił się przez to od wykonania powziętych zobowiązan.

Mowiąc o formowaniu Wojska Polskiego w ZSRR nalezy zatrzymac się nad następującymi okolicznosciami. Po dołączeniu z woli narodu ukrainskiego i białoruskiego zachodniej Ukrainy i zachodniej Białorusi do Radzieckiej Republiki Białoruskiej wydany został dnia 29 listopada 1939 r. dekret prezydium rady najwyzszej, w mysl ktorego, zgodnie z ustawodastwem radzieckim o obywatelstwie, mieszkancy tych obwodow uzyskali obywatelstwo sowieckie. Jak juz zaznaczyłem, po wznowieniu stosunkow z Polską i zawarciu umowy wojskowej z 14 sierpnia 1941 r. rząd radziecki wydał szereg zarządzen celem ułatwienia stworzenia Armii Polskiej.-

Zeby zapewnic Armii Polskiej

Serwis MIĘDZYNARODOWY Oddziału PAT w Jerozolimie z 8.5.1943 r.

[illegible] KOALICYJNA w „Polsku" [illegible] Wszechmocnego [illegible] sierpniu 1942 r. z ZSRR wyjechało 75.491 wojskowych polskich [illegible] pozwolono na wyjazd 12.455 członków rodzin wojskowych [illegible] zawiadomił na piśmie [illegible] jednocześnie [illegible] radzieckiego [illegible] armii Polskiej. Równocześnie [illegible] rządu radzieckiego nota z 10 sierpnia 1942 [illegible] także użycie armii polskiej, które nie [illegible] na front.

W odpowiedzi rząd radziecki podkreślił, że rząd Polski [illegible] [illegible] wobec ZSRR [illegible] wschodnim [illegible] Polskiej [illegible] 1942 r. [illegible] radzieckiego [illegible] na froncie [illegible] rząd Polski [illegible] Polski [illegible] rząd [illegible] 1942 r. [illegible] 75.491 wojskowych [illegible] 1942 [illegible] 110 [illegible] rząd radziecki [illegible] polskich [illegible] obywateli polskich, których liczba jest [illegible] radzieckiego [illegible] polsko [illegible] 1941 [illegible] radzieckim i polskim [illegible] radzieckiego i polskiego do [illegible] wielką ideą armii Polskiej [illegible] z armią [illegible] niepodległość swojej ojczyzny. Rząd [illegible] wszystko uczynił, co było niezbędne do wykonania tego zadania.

Rząd Polski poszedł inną drogą, odmówił użycia swoich [illegible] od wykonania powziętych zobowiązań.

Kwestia o formowaniu wojska Polskiego w ZSRR należy [illegible] [illegible] Po [illegible] Ukrainy i Białorusi [illegible] Republiki [illegible] 29 listopada 1939 r. [illegible] [illegible] obywatele [illegible] 1941 r. rząd radziecki [illegible] armii Polskiej [illegible]

(c.d. KUJBYSZEWA w j.polskim)

Kadry, rząd radziecki wyraził gotowosc traktowania osob narodowosci polskiej jako wyłączonych spod dekretu z listopada 1939r.. Mimo tego przejawu dobrej woli i ustępliwosci rząd polski nie zawowolił się tym, upierając się przy swych bezprawnych pretensjach do ziem Ukrainy i Białorusi. Tymczasem Rząd Polski wyprowadził juz Armię Polską z ZSRR, a tym samym odpadła potrzeba dalszego tworzenia formacji polskich a takze i potrzeba wyłączenia z dekretu z 39 roku osob narodowosci polskiej, na ktore rząd radziecki wyraził gotowosc w grudniu 1941 roku. Dlatego rząd radziecki zawiadomił Rząd Polski 16 stycznia 1943 r. ze złozone przed tym oswiadczenie na wyłączenie z dekretu osob narodowosci [illegible] polskiej nalezy uwzaca za niewazne.

Takie są fakty, ktore całkowicie oswietlają okolicznosci tworzenia na terenie ZSRR polskich formacyj wojskowych i wyprowadzenia ich do Persji.

2) <u>O srodkach pomocy dla obywateli polskich, ewakuowanych z rejonow zajętych przez najezdzcow niemieckich.-</u>

Od pierwszej chwili wznowienia stosunkowx radziecko-polskich w lecie 1941 r. rząd radziecki chętnie szedł na rękę w sprawach organizacji pomocy bywatelom polskim na terenie ZSRR.W związku z tym rząd radziecki pozwolił na utworzenie w wielu miejscowosciach 20 delegatur Ambasady Polskiej. Na miejscowych delegatach Ambasady Polskiej spoczywał obowiązek udzielania pomocy materialnej obywatelom polskim ze srodkow udzielonych przede wszystkim przez rząd radziecki w formie pozyczki 100 milionow rubli, nie licząc poprzednio udzielonej pozyczki 300 milionow rubli - ze srodkow Ambasady Polskiej i ofiar napływających z zagranicy.

Rząd radziecki uznał za mozliwe poza utworzeniem 20 delegatur takze udzielenie zezwolenia na wyznaczenie męzow zaufania Ambasady Polskiej. 1 stycznia 1943 r. komisariat ludowy spraw zagranicznych wyraził zgodę na wyznaczenie 421 męzow zaufania Ambasady, ktorzy korzystali w całej pełni z poparcia lokalnych władz i organizacyj radzieckich. Tak Ambasada Polska miała mozność zorganizowania szerokiej sieci swych przedstawicieli, poprzez ktorych uzyskała mozliwosc niesienia pomocy obywatelom polskim będącym w potrzebie oraz wywierania wpływu w duchu wspołpracy sowiecko-polskiej, korzystając z takich srodkow jak pismo "Polska", wydawane przez Ambasadę Polską przy poparciu komisariatu ludowego spraw zagranicznych ZSRR. Przedstawicielom Ambasady i męzom zaufania władze radzieckie stworzyły wszystkie warunki do wykonania ich zadan. W tym samym celu rząd radziecki zastosował pomoc finansową i gospodarczą. Rząd radziecki udzielił specjalnych funduszow zywnosciowych i przyznał ulgową taryfę kolejową na przesyłki dla obywateli polskich.

Przy pełnej wspołpracy rządu radzieckiego Ambasada Polska zorganizowała 589 instytucyj dobroczynnych: stołowek, złobkow, zakładow dla starcow, szpitali i tp. Tak więc ze strony rządu radzieckiego podjęte zostały wszelkie srodki celem zapewnienia pomocy i rozwoju instytucjom polskim. Pomocy udzielały rowniez delegatom lokalne komitety w postaci zywnosci,mieszkan,opału, pomocy lekarskiej i dostarczania pracy. Było to mamx niemałym wysiłkiem wobec wyjątkowych warunkow okresu wojennego. W tych warunkach delegaci polscy mieli mozliwosc rozległej pracy.-

[illegible] w j.polskim)

[illegible]ndra, rząd radziecki wyraził gotowość traktowania osób narodo-wości polskiej, jako wyłączonych spod dekretu z listopada 1939r. [illegible] przejawu dobrej woli i ustępliwości rząd polski nie [illegible] [illegible]am, uporając się przy innych bezprawnych pretensjach do [illegible]. Tymczasem Rząd Polski wyprowadził [illegible] [illegible], a tym samym odpadła potrzeba dalszego [illegible] [illegible] polskich a także i potrzeba wyłączenia z dekretu o [illegible] narodowości polskiej, na które rząd radziecki wyraził zgodę w grudniu 1941 roku. Dlatego rząd radziecki zawiadomił Rząd Polski 16 stycznia 1943 r. że zgoda przed tym oświadczenie w związku z dekretu osób narodowości [illegible] polskiej należy uważać za nieważne.

Także są fakty, które jaskrawo oświetlają okoliczności tworzenia na terenie ZSRR polskich formacyj wojskowych i wyprowa-dzenia ich do Persji.

2) O środkach pomocy dla obywateli polskich, zwolnionych z [illegible] przez delegatów [illegible].-

Od pierwszej chwili wznowienia stosunków radziecko-pol-skich w lecie 1941 r. rząd radziecki oddał nasze w ręce spra-wy organizacji pomocy obywatelom polskim na terenie ZSRR. W związ-ku tym rząd radziecki pozwolił na utworzenie w wielu miejscowo-ściach 20 delegatur Ambasady Polskiej. Na miejscowych delegatach Ambasady Polskiej spoczywał obowiązek udzielania pomocy material-nej obywatelom polskim ze środków udzielonych przede wszystkim przez rząd radziecki w formie pożyczki 100 milionów rubli, nie li-cząc poprzednio udzielonej pożyczki 500 milionów rubli - ze środków Ambasady Polskiej i ofiar napływających z zagranicy.

Rząd radziecki uznał za możliwe poza utworzeniem 20 delegatur także udzielenia zezwolenia na wyznaczenie mężów zaufania Ambasady Polskiej. 4 stycznia 1943 r. Komisariat Ludowy Spraw Zagranicznych wycofał zgodę na wyznaczenie 421 mężów zaufania Ambasady. Którzy korzystali w całej pełni z poparcia lokalnych władz i organizacji radzieckich. Tak Ambasada Polska miała możność zorganizowania szero-kiej sieci swych przedstawicieli, poprzez których uzyskała możli-wość niesienia pomocy obywatelom polskim będącym w potrzebie oraz wychowania ich w duchu współpracy sowiecko-polskiej. Korzysta-jąc z takich środków jak pismo "Polska", wydawane przez Ambasadę jak i przy poparciu Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR przedstawiciele Ambasady i mężowie zaufania władz radzieckich stwo-rzyli specjalne warunki do wykonania ich zadań. W tym samym celu rząd radziecki zwiększył pomoc finansową i gospodarczą. Rząd radziecki udzielił specjalnych funduszów żywnościowych i przyznał zgodę, wagony kolejowe na przewóz dla obywateli polskich.

Przy pełnej współpracy rządu radzieckiego Ambasada Polska zorganizowała 550 instytucji dobroczynnych: stołówek, żłobków, ośrodków dla starców, szpitala i tp. Tak więc ze strony rządu radzieckiego podjęte zostały wszelkie środki celem zapewnienia pomocy i rozwoju instytucjom polskim. Pomocy udzielały również delegaturom lokalne komitety w postaci żywności, mieszkań, opału, pomocy lekarskiej i dostarczania pracy. Było to wszak niezwykłe zwłaszcza wobec wyjątkowych warunków okresu wojennego. W tych warunkach delegatury pomocy miały możliwość należytej pracy.-

/c.d. KUJBYSZEWA w j.polskim/

W rzeczywistosci jednak okazało sięń że delegaci oraz wspołpracownicy ich zamiast uczciwie wykonywac swe obowiązki wkroczyli na drogę wrogiej dla Związku Radzieckiego działalnosci wywiadowczej. Osoby te oddane zostały pod sąd, ktory stwierdził ze pod osłoną rzekomej akcji dobroczynnej brali udział w zbrodniczej działalnosci. Głownymi organizatorami wrogiej dla Związku Radzieckiego akcji byli niektorzy pracownicy dyplomatyczni Ambasady Polskiej, ktorzy protegowali, organizowali i kierowali tą zbrodniczą akcją.

Tak więc zdemaskowano i wydalono z ZSRR byłego szefa Polskiej Misji Wojskowej generała Wolikowskiego, ktory odegrał jedną z najwazniejszych rol w organizacji szpiegowskiej, - oraz pierwszych sekretarzy Ambasady Polskiej Arleta i Zaleskiego. Zostali zdemaskowani i wydaleni z ZSRR drudzy sekretarze:Grujа, ktory był delegatem Ambasady na Archangielsk i attache Rola - Janicki,Słowikowski,Płoski,Eikindorf,Koscialkowski, Hajsman i inni.

Prócz tych w zbrodniczej dla ZSRR działalnosci brali udział i inni delegaci Ambasady i pracownicy delegatur w roznych rejonach. Częsc mmm z nich wydalono, częsc pociągnięto do odpowiedzialnosci karnej i skazano sądownie na rozne terminy pozbawienia wolnosci.

Trzeba stwierdzic, że ludzie ci, poza działalnoscią szpiegowską szerzyli oszczercze i wrogie pogłoski obliczone na sdyskredytowanie systemu radzieckiego i wyzwolenie niechęci do ludzi radzieckich.

[redacted] Zdarzałysię liczne fakty wychwalania hitlerowcow przez wymienionych delegatow po skich oraz złosliwe napasci na armię czerwoną Olbrzymia większosc oskarzonych przyznała się w sledztwie i na procesach do swej zbrodniczej działalnosci i złozyła zeznania, ktore charakteryzują istotę i metody tej działalnosci.

Trzeba wspomniec o istnieniu instrukcji Ambasady Polskiej o poczcie kurierskiej, ktora zawierała praktyczne wskazowki w sprawie uzywania tajnych alfabetow, szyfrow, haseł i tp,

Jak dalece niektorzy delegaci nie przebierali w srodkach mozemy dowiedziec się z dokumentow, a mianowicie z pisma podpisanego przez attache Powierze do delegata Ambasady Polskiej w Alma-Ata p.Więcka z 19 lutego 1942 r. W liscie tym dosłownie czytamy co następuje:

"W uzupełnieniu naszych poprzednich rozmow komunikuje Panu, decyzję Ambasady dotyczącą panskiej Delegatury: 1)Otrzymuje pan prawo zakupu w sposob najbardziej ostrozny i potajemny kosztownosci".- 21 maja 1942 roku komisariat ludowy spraw zagranicznych przestrzegł Ambasadę w sprawie wrogiej działalnosci niektorych delegatow. Ostrzezenie to okazało sięx niewystarczające. Mimo ostrzezenia wroga działalnosc szpiegowska nie ustawała. Wtedy 20 lipca 1942 r. komisariat ludowy spraw zagranicznych zakomunikował Ambasadzie, ze delegatury Ambasady ulegają likwidacji, gdyz instytucja ta zawiodła.

Takie są fakty sprawy niesienia pomocy obywatelom w ZSRR.

Juz te przytoczone fakty charakteryzują wrogą działalnosc i mogą posłuzyc jako odpowiedz naliczne kłamliwe i wrogie wystąpienia prze stawicieli polskich i prasy. Kłamliwosc i wro-

[illegible] w Polsce

W rzeczywistości jednak okazało się, że delegaci oraz współpracownicy, zamiast uczciwie wykonywać swe obowiązki, weszli na drogę wrogiej dla Związku Radzieckiego działalności [illegible]. Osoby te oddane zostały pod sąd, który stwierdził [illegible] rzekomej akcji dobroczynnej brali udział w zbrodni[illegible] działalności. [illegible] organizatorem wrogiej dla Związku [illegible] byli [illegible] pracownicy dyplomatyczni Ambasady Polskiej, którzy protegowali, organizowali i kierowali tą zbrodniczą akcją.

[illegible] z ZSRR [illegible] Attaché Wojskowy generała [illegible], który odegrał jedną z najważniejszych ról w organizacji szpiegowskiej, – oraz pierwszych sekretarzy Ambasady Polskiej Arleta i [illegible]. Zostali [illegible] z ZSRR drugi sekretarz [illegible], który był delegatem [illegible] i [illegible], Szczepkowski, [illegible], Kaczkowski, [illegible] i inni.

[illegible] w zbrodniczej dla ZSRR działalności brali [illegible] delegaci Ambasady i pracownicy delegatur [illegible] wyjazdu z miasta wydalono, [illegible] do odpowiedzialności karnej i [illegible] sądownie na różne terminy pozbawienia wolności.

Trzeba stwierdzić, że [illegible] szpiegowską [illegible] oszczerstw i wrogie [illegible] oficjalne [illegible] systemu radzieckiego i wyrządzenia szkody do ludzi radzieckich.

[illegible] liczne fakty wydalania [illegible] wyznaczonych delegatów [illegible] oraz [illegible] Czerwoną [illegible] w szpiegostwie i na procesach do swej zbrodniczej działalności i [illegible], które charakteryzują istotę i metody tej działalności.

Trzeba wspomnieć o [illegible] Instrukcji Ambasady Polskiej [illegible], które [illegible] praktycznie [illegible] nazwania [illegible] Ludzi [illegible] itp.

[illegible] niektórzy delegaci nie przestrzegali w [illegible] [illegible] z [illegible] do delegatur Ambasady Polskiej w [illegible] z 19 lutego 1942 r. W liście tym [illegible] co następuje:

"W uzupełnieniu [illegible] poprzednich rozmów [illegible] decyzję Ambasady [illegible] polskiej Delegatury: 1) [illegible] w sposób najbardziej ostrożny i potajemny [illegible] 21 maja 1942 roku [illegible] sprawy [illegible] Ambasada w sprawie wrogiej działalności [illegible] delegatów. [illegible] co [illegible] 20 lipca 1942 r. Komisariat [illegible] sprawy [illegible] Ambasady, że delegatury Ambasady [illegible] instytucją [illegible].

[illegible] fakty sprawy [illegible] polskich obywateli [illegible] ZSRR.

[illegible] fakty charakteryzujące wrogą działalność i [illegible] jako odpowiedź [illegible] i wrogie [illegible] polskich i [illegible]. [illegible] i [illegible]–

---

gi charakter wystąpien nie mogą przeszkodzic w rzeczywiscie przyjaznym i bliskim stosunkom, ktorymi zainteresowane są narody radziecki i polski, zwłaszcza w obliczu walki ze wspolnym wrogiem.

Towarzysz Wyszynski oswiadczył, że gotow jest dostarczyc dziennikarzom angielskim i amerykanskim kopię dokumentow dotyczących tych spraw a mianowicie:

1)memoriału komisariatu ludowego spraw zagranicznych wręczonego 22.10ą42r. polskiemu charge d'affaire Sokołnickiemu oraz

2)noty z 31 pazdziernika 1942 r. doręczonej ministrowi spraw zagranicznych Raczynskiemu.-

---